

LEV TOLSTOJ:

FORTÆLLINGER FRA SEVASTOPOL

(UDDRAG)

(1848)

Lige som Praskûkin, der fulgtes med Michàilow, havde sagt farvel til Kalûgin og var kommet til et nogenlunde sikkert sted, hvor han begyndte at komme lidt til sig selv, glimtede det igen derovre fra. Udkigsposten på bastionen råbte »Dæk!« og en af folkene sagde: »Den kommer lige ind i bastionen!« Michàilow vendte sig om og så tilbage. Den lysende prik af bomben syntes at have nået sit zenit, så det var umuligt at bestemme dens retning; men det varede kun et sekund. Hurtigere og hurtigere, nærmere og nærmere, så gnisterne fæg af brandrøret og den uheldssvangre hvislen af bomben tydeligt kunne høres, dalede den lige ned over bastionen.

»Smid Jer!« var der en, der råbte.

Både Michàilow og Praskûkin smed sig så ned. Praskûkin, der havde knebet øjnene sammen, så intet, men hørte kun, at bomben slog ned i nærheden af ham.

Der gik et sekund så langt som en time. Bomben sprang ikke. Praskûkin ærgrede sig allerede over, at han uden nytte havde kastet sig ned som en kryster. Det var meget muligt, at bomben var gået i jorden langt borte, og at det var den rene indbildning, at brandrøret lå og spruttede ved siden af ham. Han lukkede øjnene op og så med en vis glæde, at Michàilow også havde smidt sig ned og nu lå ubevægelig, så lang han var, næsegrus på jorden. Men i det samme faldt hans øjne på det lysende brandrør, der lå og snurrede rundt halvanden alen fra ham.

Skræk, iskold skræk, der fuldstændigt dræbte alle tanker og følelser, tog ham fangen. Han skjulte ansigtet i sine hænder.

Der gik endnu et sekund, et sekund i hvilket en hel verden af følelser, tanker, forhåbninger og erindringer dukkede op i ham.

»Hvem slår den ihjel, Michàilow eller mig, eller os begge to på een gang? Og bliver det mig, hvor rammer den mig så? I hovedet? Så er alt forbi. I det ene ben? Så sætter de det af. Men kloroformeres vil jeg, så er det dog muligt, jeg slipper derfra med livet. Måske slår den kun Michàilow ihjel. Så kan jeg fortælle, hvorledes vi gik sammen, og bomben dræbte ham, så blodet sprøjtede op på mig. Nej, den ligger nærmest ved mig — det bliver mig!«

Så kom han til at huske på de tolv rubler, han skyldte Michàilow. En gæld i St. Petersborg, han for længe siden burde have betalt, randt ham i hu. Motivet fra den zigøjnervise, han havde sunget den foregående aften, foresvævede ham også. Den kvinde, som var ham kærest, viste sig lyslevende for ham i en kappe med lilla bånd. Et

menneske, som havde fornærmet ham for fem år siden, og med hvem han endnu ikke havde klaret denne sag, fremstillede sig også for hans bevidsthed. Men sammen med disse og tusinde andre erindringer forlod følelsen af det nærværende, af den forestående død, ham ikke et øjeblik. »For resten kan det være, den ikke springer,« faldt det ham ind, og med fortvivlelsens energi gjorde han en voldsom kraftanstrengelse for at lukke øjnene op. Men i samme nu skimtede han gennem de lukkede øjenlåg en stærk, rød flamme. Halvt bedøvet af et forfærdeligt knald fik han ligesom et slag midt i brystet. Han løb et par skridt frem, men snublede over sin sabel og faldt om på siden.

»Gud ske lov, jeg slap med en kontusion,« var hans første tanke, og han ville føre hænderne op til brystet; men de var som fastsuret, og hovedet sad som i en skruestik. For øjnene af ham vrimlede det med soldater, som han uvilkaarligt talte: »Een, to, tre soldater; han i slængkappen er en officer.« Så kom der et glimt, og han tænkte: »Var det fra en mortér eller fra en kanon? Nej, det må have været fra en kanon.« Igen et skud, igen soldater, fem, seks, syv soldater, som marcherede forbi. Pludseligt faldt det ham ind: »Nu marcherer de hen over mig og træder mig ihjel.« Han ville råbe til dem, at han lå såret der, men munden var blevet så tør, at tungen klæbede sig til ganen, og den ulideligste tørst plagede ham. Han kunne mærke, at brystet på ham var vådt. Denne fornemmelse af væde mindede ham om vand, og så forpint var han af tørst, at han ønskede at slukke den med det våde, der randt ned ad brystet. »Jeg må have slået mig til blods, da jeg faldt,« tænkte han, og stadig stærkere blev hans rædsel for, at soldaterne, som uophørligt vrimlede forbi ham, skulle komme til at træde på ham og træde ham ihjel. Han samlede alle sine kræfter og ville råbe: »Tag mig!« Men hans råb kvaltes i en så uhyggelig stønnen, at han selv ræddes ved at høre lyden deraf. En mængde røde gnister flimrede for øjnene af ham, og det forekom ham, at soldaterne kom hen og lagde store sten oven på ham. Gnisterne blev færre og færre, stene knugede ham mere og mere. Han gjorde en anstrengelse for at vælte dem af sig, strakte sig krampagtigt, og nu hverken så, tænkte, hørte eller følte han noget som helst mere. Der lå han, død som en sten, ramt af en bombestump lige midt i brystet.

13.

Så snart Michàilow fik øje på bomben, smed han sig også ned på jorden, og ligesom hos Praskûkin myldrede der gennem hans hjerne en hel verden af følelser og tanker i de to sekunder, bomben lå i nær-